

Raportul anual al Departamentului de Stat american privind drepturile omului marcheaza deficiente ale României

Departamentul de Stat american a publicat marti raportul anual privind situatia drepturilor omului în lume; referitor la România, în 2020 se constata persistenta unor probleme legate de tratamente crude, inumane sau degradante, coruptia larg raspândita, anchetarea deficitara a violentei împotriva femeilor si violenta împotriva persoanelor institutionalizate cu dizabilitati sau a membrilor unor minoritati etnice.

Documentul consemneaza ca sistemul judiciar a facut eforturi de a inculpa si condamna oficiali care au comis abuzuri, dar autoritatile nu dispun de mecanisme eficiente în acest sens. Întârzierile procedurilor în cazuri de presupuse abuzuri ale politiei si coruptie duc de multe ori la achitari. Unii din cei care au comis abuzuri împotriva drepturilor omului continua sa scape nepedepsiti.

Şi în 2020 au fost semnalate numeroase cazuri de coruptie a autoritatilor. Mita este în continuare un fenomen obisnuit în sectorul public, în special în domeniul sanatatii. Legile nu se aplica întotdeauna în mod real, iar oficialii se implica uneori în practici ilegale fara a fi sanctionati.

Directia Nationala Anticoruptie (DNA) a continuat sa anchesteze politicieni si functionari din administratie; este mentionat dosarul de luare de mita deschis fostului ministru al sanatatii si manager de spital Sorina Pintea.

Verdictele în cazurile de coruptie sunt însa de multe ori neconcordante - pentru infractiuni similare se dau sentinte foarte diferite. Aplicarea deciziilor judecatoresti întârzie de multe ori din motive procedurale sau administrative, în special în privinta confiscarilor.

Coruptia a fost larg raspândita anul trecut si în domeniul achizitiilor publice din România, mai afirma raportul Departamentului de Stat de la Washington. O lege din 2016 prevede un mecanism informatic pentru semnalarea posibilelor conflicte de interese la achizitii. În timpul epidemiei de coronavirus, DNA a început mai multe anchete privind fraude la achizitiile de echipamente de protectie individuala si ventilatoare.

În privinta declaratiilor de avere si interese, legea abilitaza **Agentia Nationala de Integritate** sa auditeze aceste documente si sa monitorizeze conflictele de interese. Sunt considerate "discrepante semnificative" diferentele de peste 45.000 de lei între veniturile si activele unui oficial, dar mecanismul de confiscare a "activelor nejustificate" este greoi. Pâna în 18 septembrie 2020, ANI a identificat patru astfel de cazuri, în care totalul "discrepantelor" se ridica la trei milioane de lei.

Referitor la atitudinea autoritatilor fata de anchetele internationale si neguvernamentale dupa acuzatii de abuzuri împotriva drepturilor omului, Departamentul de Stat al SUA constata ca astfel de demersuri se pot desfasura în general fara restrictii. Grupurile nationale si internationale de aparare a drepturilor omului pot publica liber rezultatele investigatiilor, iar oficialii se întâlnesc de multe ori cu reprezentantii organizatiilor neguvernamentale si uneori manifesta deschidere fata de punctele de vedere ale acestora.

Un caz evidentiata în acest domeniu este cel al revocarii autorizarii de a vizita unitati de psihiatrie; Centrul National de Sanatate Mintala si Lupta Antidrog a retras autorizatia de care beneficia Centrul de Resurse Juridice (CRJ), care în noiembrie nu mai putea efectua vizite în astfel de unitati, în scopul de a prezenta rapoarte despre presupuse abuzuri ale pacientilor cu dizabilitati.

Avocatul Poporului are posibilitati limitate si nu are niciun fel de autoritate de a proteja drepturile constitutionale ale cetatenilor în cazuri care necesita actiuni judiciare. În virtutea prerogativelor conform mecanismului national

preventiv de implementare a protocolului optional la Conventia ONU împotriva torturii, Avocatul Poporului poate efectua vizite de monitorizare în institutii unde se aplica privarea de libertate, inclusiv închisorile, spitalele de psihiatrie si centrele de azil. Datele culese de Departamentul de Stat arata ca, pâna în septembrie anul trecut, Avocatul Poporului a facut 164 de recomandari catre penitenciare, scoli, autoritati locale si institutii guvernamentale.

Din 2016, Parlamentul României a înfiintat **Consiliul de Monitorizare a Implementarii Conventiei privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilitati**, care poate face inclusiv vizite neanuntat în închisori sau spitale pentru persoane cu dizabilitati, pentru a verifica respectarea drepturilor acestora. Pâna în septembrie 2020, Consiliul a întocmit patru rapoarte cu recomandari. Unii observatori au afirmat ca rapoartele sunt inexacte, iar conditiile din centrele pentru persoane cu dizabilitati vizitate nu s-au ameliorat. Activistii pentru drepturile omului si presa considera ca institutia este ineficienta, iar inspectorii care au redactat rapoartele nu au experienta necesara în domeniu.

În 2020 au avut loc în România acte de antisemitism. Conform recensământului din 2011, în România traiau 3271 de evrei; reprezentanti ai comunitatii evreiesti au declarat ca potrivit estimarilor lor numarul real este de aproximativ 7000. Legislatia României interzice negarea Holocaustului - definit astfel încât include si oprimarea romilor - precum si limbajul si simbolurile fasciste, rasiste, antisemite sau xenofobe. Sunt vizate de interdictie si organizatiile sau simbolurile asociate cu miscarea legionara interbelica.

Cu toate acestea, Institutul Elie Wiesel pentru Studiarea Holocaustului din România arata ca au mai existat cazuri de denumire a unor strazi, organizatii, scoli sau biblioteci dupa persoane condamnate pentru crime de razboi sau crime împotriva umanitatii. Departamentul de Stat a retinut ca exemplu numele liderului legionar Radu Gyr. Institutul Elie Wiesel a cerut redenumirea strazii Radu Gyr din Cluj-Napoca, dar consiliul local nu a facut acest lucru pâna în septembrie, arata raportul.

Tot conform constatarilor Institutului Elie Wiesel, pe internet s-au difuzat materiale de promovare a ideilor antisemite si de glorificare a legionarilor. Un studiu publicat în mai 2020 de institut mentioneaza mai multe articole care sustin ca evreii sau Israelul sunt raspunzatori pentru epidemia de COVID-19 sau profita de pe urma acesteia.

Un caz descris în raport, relatat de presa în septembrie anul trecut, se refera la mesaje antisemite vopsite pe un gard aparținând unui membru de familie al unui candidat la primarie din Dornesti, judetul Suceava. Mesajele contineau numele candidatului, o svastica si "echivalentul în româna al insultei etnice 'kike' (n. red. - jidan)".

Tot din presa s-a aflat în aprilie 2019 despre un act de vandalism într-un cimitir evreiesc din Husi, unde persoane necunoscute au distrus zeci de monumente funerare. Autoritatile au identificat trei suspecti, iar în septembrie ancheta era în curs.

În anul scolar 2019-2020, 3209 elevi de liceu au urmat cursul optional de istorie a evreilor si despre Holocaust. Educatia despre Holocaust este obligatorie în România din 1998, reaminteste raportul.

Departamentul de Stat precizeaza ca va publica un supliment la raport la jumătatea lui 2021, extinzând subcapitolul referitor la femei prin includerea mai multor probleme referitoare la drepturile privind reproducerea. În forma actuala, raportul poate fi consultat la adresa de internet <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/romania/>.